

Zápis Metropolitné fórum IV a V

Vízia Bratislavy

Bratislava 2030

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Zrkadlová sieň a mezanín, Primaciálny palác, Bratislava
20.8.2020, 10:00-15:00

Online stretnutie prostredníctvom aplikácie ZOOM
08.10.2020, 10:00-14:00

Bratislava 2030

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Čo je Bratislava 2030?

V dnešnej dobe často počujeme, že žijeme „v najlepšom z možných svetov“. Myslíme si ale, že Bratislava môže byť ešte lepším miestom na život. Naším cieľom je zapojiť obyvateľov a obyvateľky mesta Bratislava do jeho rozvoja - prostredníctvom nielen lepšieho zmapovania ich potrieb, ale aj ich zapojenia do tvorby riešení, ktoré budú následne zavádzané do praxe.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, **Bratislava 2030**, bude základným kameňom budúceho strategického plánovania, postaveného na dialógu mesta a jeho ľudí. Pri tvorbe dokumentu spolupracuje široká škála odborníkov a odborníčok z verejného, súkromného a občianskeho sektora a taktiež akademickej sféry. Títo všetci mesto podrobne poznajú a majú dobrú predstavu kam by malo mesto smerovať. Dokument zjednotí kroky a projekty, ktoré pomôžu dosiahnuť vytýčené ciele. Dokument sa bude sústreďovať na tri kľúčové prvky: *priestor*, v ktorom žijú a pôsobia *ľudia*, a *inštitúcie*, ktoré im slúžia.

Harmonogram Bratislava 2030

Tvorba nového Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR)- Bratislava 2030 sa realizuje v rokoch 2020-2021. Mesto Bratislava ho vypracúva interne a vedie ho tím na Metropolitnom inštitúte Bratislavy.

Ciel'ové skupiny a participatívne metódy

- **Pracovné skupiny:** v 6 tematických pracovných skupinách sa stretávali zamestnanci a zamestnankyne 17 mestských častí raz do mesiaca na pôde magistrátu a formou facilitovaných workshopov vypracovali spoločné úlohy. Témy pracovných skupín boli: životné prostredie, odpady, energetika, kultúra, školstvo a šport, sociálne veci.
- **Metropolitné fórum:** Podľa vzoru pražskej metropolitnej ozvučnej dosky ako formátu, ktorý už fungoval vo viacerých väčších mestách, je cieľom tejto platformy vytvorenie priestoru pre spoločnú, transparentnú diskusiu zástupcov organizovanej občianskej a odbornej verejnosti z verejného, súkromného a mimovládneho sektoru o stratégii pre budúci vývoj mesta.

Nižšie je tabuľka Metropolitných fór, ktoré sa konali v roku 2020.

Metropolitné fórum I.	osobne	tematický úvod k témam mobilita, životné prostredie, energetika
Metropolitné fórum II.	online	tematický úvod k témam sociálne veci, školstvo a kultúra
Metropolitné fórum III.	osobne	globálne trendy
Metropolitné fórum IV.	osobne	vízia Bratislavy I. do r. 2030
Metropolitné fórum V.	online	vízia Bratislavy II. do r. 2030

Metropolitné fórum IV
20.8.2020, 10:00-15:00

Metropolitné fórum V
08.10.2020, 10:00-14:00

Vízia Bratislavy

Ako si predstavujeme život v Bratislave v jeho aspektoch - bývanie, práca, vzdelávanie, trávenie voľného času, jeho inovatívnosť, energetickú samostatnosť a environmentálnu priateľskosť o desať rokov? Kto budú obyvatelia a obyvateľky, návštevníci a návštevníčky nášho mesta? Aké priestory a služby budú pre nich dôležité? Čo im naše mesto môže ponúknuť? Aká bude jeho atmosféra? To všetko sú otázky, ktoré sme s účastníkmi a účastníčkami štvrtého vydania Metropolitného fóra preberali. Smerujú totiž k definovaniu vízie Bratislavy.

Počas prvých troch metropolitných fór sme analyzovali súčasnosť a budúce lokálne aj globálne vplyvy a výzvy. Štvrté Metropolitné fórum našu prácu na Pláne 2030 posunulo do ďalšej fázy: tvorby stratégie. Víziu sme najprv formulovali cez osobné predstavy života účastníkov a účastníčok, potom cez postupnú orientáciu na iných ľudí, cieľové skupiny, priestory a činnosti/služby, ktoré budú Bratislavu definovať. Následne účastníci a účastníčky generovali každodennú realitu, tzv. naratívy obyvateľov a obyvateľiek mesta. V záverečnej fáze sme spoločne zhodnotili najlepšie, najviac a najmenej pravdepodobné scenáre, skryté potenciály a výzvy pre naplnenie týchto scenárov.

Program podujatia – Metropolitné fórum IV

9:30-10:00

Registrácia účastníkov a účastníčok

- registrácia na Metropolitné fórum

10:00-10:20

- **Uvítanie, organizačné a technické informácie o podujatí**
- **Privítanie a úvodný príhovor** (Matúš Vallo, primátor hlavného mesta SR Bratislava, Ján Mazúr, riaditeľ Metropolitného inštitútu Bratislava)
- **Pravidlá a štruktúra podujatia** (Milota Sidorová, vedúca kancelárie participatívneho plánovania, Metropolitný inštitút Bratislava)

10:20-11:00

Pracovné skupiny - Vízia Bratislavy I.

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislavy v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika, Bratislava 2030

11:00-11:10

Krátka prestávka

11:10-11:50

Pracovné skupiny - Vízia Bratislavy II.

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislavy v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika, Bratislava 2030

11:50-13:00

Obedná prestávka

13:00-13:40

Pracovné skupiny - Vízia Bratislavy III.

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislavy v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika Bratislava 2030

13:40-13:50

Krátka prestávka

13:50-14:30

Pracovné skupiny - Vízia Bratislavy IV.

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislavy v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika Bratislava 2030

14:30-15:00

Sumarizácia pracovných skupín a doplňujúca diskusia v pléne

- moderátori skupín v krátkosti sumarizujú výsledky jednotlivých pracovných skupín celému plénu

Záver

- ďalšie kroky a pozvánka na nasledujúce Metropolitné fórum
- záver

Program podujatia – Metropolitné fórum V

10:00-10:20

Otvorenie a privítanie

- Úvodný vstup o tvorbe plánu

10:20-11:00

Pracovné skupiny – Vízia Bratislava

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislava v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika Bratislava 2030

11:00-11:10

Krátka prestávka

11:10-12:10

Pracovné skupiny - Vízia Bratislava

Účastníci a účastníčky vo facilitovaných pracovných skupinách pracujú na strategickom smerovaní Bratislava v oblastiach:

- Bývanie a voľný čas, Bratislava 2030
- Práca a vzdelávanie, Bratislava 2030
- Mobilita, energetika, cirkulárna ekonomika, Bratislava 2030

12:10-12:40

Obedná prestávka

12:40-13:30

Sumarizácia pracovných skupín a doplňujúca diskusia v pléne.

Moderátori skupín v krátkosti sumarizujú výsledky jednotlivých pracovných skupín celému plénu

13:30-13:40

Zhrnutie diskusie

Záver a ďalšie kroky

Zhrnutie kľúčových téz z jednotlivých pracovných skupín z oboch Metropolitných fór zameraných na víziu Bratislavy

1. Téma: Bývanie a voľný čas

- **Mesto krátkych vzdialeností**

Bratislava bude mesto krátkych vzdialeností pre všetkých obyvateľov/obyvatelky nezávisle od toho, v ktorej mestskej časti bývajú. Každý obyvateľ a obyvateľka bude mať dostatočnú občiansku vybavenosť a dostatok priestoru na trávenie voľného času v blízkosti bývania, ako napr. obchody, služby, vzdelávacie zariadenia, sociálne služby. Taktiež k tomu patria kvalitné verejné priestory, ako napríklad zachovaná zeleň alebo prístupné športoviská. Všetky destinácie budú v blízkosti bývania, ľahko a rýchlo dostupné udržateľnými druhmi dopravy (MHD, peši, bicykel, ap.).

- **Dostupné bývanie**

Bratislava má prioritu v budovaní nájomného bývania v súlade s Koncepciou mestskej bytovej politiky. Mesto v nej zastupuje silnú a jasnú pozíciu a efektívne spolupracuje s mestskými časťami a súkromným sektorom. Rastúci počet nájomných bytov zníži celkové ceny nájmu. Mesto reguluje gentrifikáciu a zároveň pracuje na konverziách brownfieldov. Bratislava sa rozvíja na mesto s dostupným bývaním. Ľudia majú dôstojné bývanie, ktoré si môžu dovoliť. Bývanie v tomto meste nie je privilegiom; ľudia majú istotu, že sa o nich mesto či kompetentní postarajú, ak sa dostanú do situácie, že by o bývanie mali prísť.

- **Bývanie - viac ako strecha nad hlavou**

Bytové domy v Bratislave budú nielen zabezpečovať pokojné bývanie s príjemnou súkromnou sférou, ale aj poskytovať možnosť prepojenia bývania s inými účelmi - buď v oblasti práce-coworking alebo voľného času- cohousing. Bytové domy okrem toho budú mať dostatočné technické vybavenie a budú spĺňať ekologické štandardy.

- **Komunitný život v meste**

Bratislava bude mesto kde ľudia z rôznych komunít majú dostatočné možnosti sa sami realizovať a zastupovať ich komunity v mestotvorných projektoch. Komunity budú podporené v rôznych formách zabezpečené mestom, napr. multifunkčné verejné priestory, verejné záhrady alebo trhy. Tým sa mesto môže lepšie prispôbiť rôznym skupinám obyvateľov/obyvateliek a úzko s nimi spolupracovať. Komunity budú prirodzene motivovať ľudí sa angažovať a zapájať do verejnej debaty o rozvoji ich mesta. Takto sa Bratislave podarí byť otvorenejším, tolerantnejším a komunitnejším mestom.

- **Bezpečnosť, bezbariérovosť a podpora zraniteľných skupín**

Bratislava kladie dôraz na bezpečný a bezbariérový život pre všetkých obyvateľov. Mesto pracuje s cieľom tvoriť Bratislavu tak, aby bola inkluzívna, bezpečná a ohľaduplná ku všetkým užívateľským skupinám, so špeciálnym dôrazom na skupiny, ktoré potrebujú najviac podpory. Inkluzívnosť sa týka každého bez výnimky - ľudí so špecifickými potrebami, ľudí rôznych vekových skupín a pohlavia, ľudí s nízkymi príjmami a iné. Keď bude mesto prístupné a bezpečné pre tých najzraniteľnejších, bude lepšie pre všetkých.

- **Atraktívne a jedinečné mesto**

Bratislava bude mesto s atraktívnou a jedinečnou ponukou v oblasti krátkodobého aj dlhodobého trávenia voľného času. K tomu patria zachované prírodné lokality v meste, ale aj na jeho okraji – Bratislava plne využije potenciál mestských lesov. Mesto kladie dôraz na kvalitnú kultúru, ktorá bude rôznorodá a dostupná pre široké spektrum ľudí, v súlade s Konceptiou kultúry. Mesto bude systematicky podporovať verejnoprospešné aktivity. Nová výstavba bude kvalitná s ohľadom na okolitý verejný priestor a lokalitu. Mesto bude vizuálne krajšie a príjemnejšie vďaka výrazným rekonštrukciám a údržbe. Všetky rôzne faktory, ktoré majú vplyv na rozvoj Bratislavy budú pracovať pre to, aby sa mesto stalo jedinečným mestom s vlastnou identitou.

2. Téma: Práca a vzdelávanie

- **Otvorené mesto**

Bratislava by sa mala v budúcnosti stať otvoreným, tolerantným a priateľským mestom, ktoré víta aj zahraničných návštevníkov/návštevníčky a potenciálnych obyvateľov/obyvateľky. Poskytuje atraktívne podmienky pre rastúci počet migrantov. Bratislava ako hlavné mesto by mala ísť príkladom, resp. byť nositeľom trendov na Slovensku pre ostatné mestá.

- **Mesto príležitostí**

Bratislavu by mala byť mestom, kde sa dokáže uplatniť každý človek v rôznych profesiách, mesto je pre ľudí inšpiráciou a je tu dostatok pracovných príležitostí vo viacerých odborných sférach. Mala by sa stať mestom, ktoré bude atraktívne aj pre zahraničných profesorov a hlavne študentov, ktorí by

neodchádzali študovať do zahraničia, resp. by sa po štúdiu vrátili do Bratislavy. Bude mestom, ktoré je dostatočne atraktívne pre mladých, ktorí budú mať rozsiahle možnosti seberealizácie v Bratislave. Mesto bude ľudí podporovať a sprevádzať pri vybudovaní kvalitného života so všetkým čo k tomu patrí - práca, dostupné bývanie, sociálne služby a mnoho viac. Bude spolupracovať na viacerých európskych projektoch aj v oblasti rozvoja, napr. CENTROP – spolupráca medzi mestami Brno, Viedeň, Bratislava a Budapešť. Mesto by malo byť schopné konkurovať Viedni vo viacerých aspektoch fungovania.

- **„Mekka“ vzdelávania**

Bratislava by sa mala stať popredným a kvalitným miestom pre vzdelávanie. Vysokoškolské štúdium by malo byť interaktívne, interdisciplinárne a prepojené. Univerzity by mali spolupracovať s verejným aj súkromným sektorom, a mali by mať víziu spoločného rozvíjania Bratislavy. V Bratislave by sa mal nachádzať kampus, kde by prebiehala výuka a iné voľnočasové aktivity – kultúrne, športové. Taktiež by mal vzniknúť priestor pre rozvoj a využitie zručností študentov/študentiek, ktoré nadobudli počas štúdia na Slovensku alebo v zahraničí. Slovenská akadémia vied by sa mala stať samostatnou vzdelávacou inštitúciou tretieho stupňa. Vzdelávací kampus by sa mal nachádzať buď v Mlynskej doline alebo na Patrónke a mal by disponovať vnútornou verejnou dopravou. Okrem STU/UK/SAV by na ňu mali byť napojené ďalšie univerzity.

- **Moderné mesto**

Bratislava sa rozvíja súbežne s technologickým pokrokom a využije nové technologické možnosti pre lepšiu kvalitu života. Pracovný život bude flexibilnejší a individuálne prispôbený pomocou rôznych foriem práce, napr. home office a coworking. Bratislava bude poskytovať verejné, multifunkčné miesta kde

individuálne formy práce a vzdelávania budú možné pre každého. Digitalizácia by mala prebiehať v kontinuálnom procese vo verejnom priestore, ale aj v inštitúciách a vo firmách, vždy s ohľadom na potreby rôznych užívateľských skupín. Druhý dôležitý aspekt moderného mesta je environmentálna udržateľnosť nových systémov a projektov.

3. Téma: Mobilita, energia a cirkulárna ekonomika

- **Mesto s udržateľnou dopravou**

Dôraz sa kladie na využívanie udržateľných druhov dopravy (MHD, bicykel, peši, ...) a na zdieľané prostriedky (carsharing, bikesharing, carpooling, ...). Verejná doprava je rýchla a dostupná, pri integrovanej doprave sa kladie dôraz na integrované dopravné uzly, ktoré to umožnia. Osobnými autami sa ľudia prepravujú, no nie za každých okolností a to, že auto nemajú nie je ich spoločenský nedostatok. Práve naopak, globálnym posunom dochádza k tomu, že automobily sú drahšie a menej dostupné. Ľuďom sa neoplatí mať staré auto, ktoré spôsobuje veľké znečistenie ovzdušia a je za to viac spoplatnené.

Parkovacia infraštruktúra pre všetky dopravné prostriedky je inteligentná a predstavuje väčšiu flexibilitu pre ľudí. V praxi reprezentuje jeden z mnohých adaptačných opatrení na zmenu klímy.

Hluk z dopravy je minimálny aj vďaka obmedzeniu rýchlostí na určitých komunikáciách, prípadne je na nich úplne vylúčená automobilová doprava. Taxi služby využívajú iba automobily na elektrický pohon.

- **Cyklodoprava, peší pohyb a bezbariérovosť**

Cyklodoprava je racionálna a komfortná voľba spôsobu prepravy po meste. Bezpečné cyklo stojany či úschovne bicyklov sa nachádzajú v krátkej dostupnosti od bydliska či v bytových domoch.

Ľudia sa na ulici cítia bezpečne, lebo cesty a chodníky sú bezpečné. Rodičia sa neboja o svoje deti, ktoré chodia samé do školy. Medzi cyklistami, chodcami a automobilistami existuje rešpekt. Pohyb na chodníkoch i vo verejnej doprave je bezbariérový, cesty aj chodníky sú upravené za každého počasia.

- **Urbanistický rozvoj a plánovanie mobility v súlade s udržateľným rozvojom**

Mesto bude mesto krátkych vzdialeností. Kvalitné služby sú dostupné v každej mestskej časti a netreba za nimi cestovať ďaleko. Okrajové časti Bratislavy sú navzájom prepojené. Mesto má presah do celého regiónu a nekončí jeho administratívnymi hranicami. Dopravné plánovanie a inžinierstvo sa prispôsobuje politike mesta, ciele mesta sú nadradené. Mesto a kraj v oblasti dopravy efektívne spolupracujú.

- **Cielavedomé uplatňovanie energetickej efektívnosti- využitie inovácií a udržateľných zdrojov**

Ľudia vedia, prečo žijú energeticky úsporne – úspora peňazí nie je pre nich jediným kritériom. Rodinné domy nekúria tuhým palivom a tak ľudia neprispievajú ku zmene klímy. V bytoch v lete ľudia netrpia horúčavami (či hlučkom zo susedovej klimatizácie). Budovy, vrátane tých historických, sú energeticky úsporné či efektívne. Na pracoviskách tiež funguje systém energetickej efektivity. Mesto využíva inovatívne, inteligentné riešenia; maximálne sa využíva energia z obnoviteľných zdrojov. Bratislavská spalovňa odpadu je moderná a využívaná ako zdroj elektrickej energie a tepla pre obyvateľov/obyvateľky.

- **Ovzdušie a klíma**

Znečistenie ovzdušia z priemyselných zdrojov sa znížilo, kontroluje sa kvalita ovzdušia. Pobyt vo verejných priestoroch je príjemný, na námestiach, MHD zastávkach či iných verejných plochách je dostatočný počet stromov, ktoré poskytujú úkryt pred slnkom. Stromy sú súčasťou energetickej politiky a ochladzujú mesto; mesto má množstvo komunitných záhrad, ktoré prispievajú k lepšiemu ovzdušiu, ale majú prospešný účinok na fyzické aj mentálne zdravie obyvateľov/obyvateliek. Šetrné využívanie vody je automatické správanie každého obyvateľa. V domácnostiach existuje systém zadržiavania dažďovej vody; zadržiava sa aj odpadová voda.

- **Odpad ako zdroj**

Separovať odpad je jednoduché, existujú rôzne možnosti jeho triedenia (aj pri bioodpade) a produkovať ho menej sa ľuďom výrazne oplatí.

Systém zberu a zhodnotenia odpadu je dobre nastavený a efektívny. Mesto má vybudovanú efektívnu odpadovú infraštruktúru a podporuje ekonomiku, ktorá odpad nevytvára. Predajcovia majú automatický postoj smerom k znižovaniu množstva odpadu (obaly a pod.), funguje systém predchádzania vzniku odpadu. Mesto pracuje v súlade so "Stratégiou nakladania s komunálnymi odpadmi v meste Bratislava s cieľom prechodu na obehové hospodárstvo pre roky 2021- 2026".

Zberné dvory sú v každej mestskej časti; zber odpadu je inteligentný a inovatívny (elektronická evidencia odpadov, čipy na nádobách), čím sa znižuje množstvo odpadu, ktoré končí v spaľovni. Neexistuje obava z neodstránených environmentálnych záťaží.

- **Zdieľaná a cirkulárna ekonomika**

Zdieľaná ekonomika je výraznejšou súčasťou dennej reality ľudí Bratislavy. V každej mestskej časti fungujú napríklad knižnice vecí a re-use centrá. Cirkulárna schéma ekonomiky vo všetkých sektoroch je vypracovaná a na trvalej báze dostatočne komunikovaná s verejnosťou. Stavebný odpad sa ďalej využíva, mestské podniky sú navzájom prepojené a navzájom si odovzdávajú vytvorené materiály aj energie. Projekty mesta sú ekologické (napr. výstavba nájomných bytov) a umelá inteligencia hrá rastúcu rolu v prispievaní k efektívnemu využívaniu nových systémov.

- **Stimulovanie a regulácia žiaduceho správania**

Obyvatelia/obyvatelky nemusia riešiť, čo robiť, aby boli „eko“, mesto im bude automaticky poskytovať možnosti. Mesto má vzdelávacie kapacity pre šírenie osvedčenej praxe, preto sa ľudia chcú správať udržateľne. Ľudia nemusia inklinovať k aktivizmu, aby boli dostatočne citliví k svojmu prostrediu. Ekologické správanie je zároveň ekonomické, „zlé“ správanie je postihnutelné. Moderné prístupy spravili z Bratislavy lídra, ktorého chcú ostatné mestá nasledovať.

Podrobné zápisy sú určené pre interné použitie.

Kontakty:

webstránka: www.bratislava2030.sk

email: bratislava2030@bratislava.sk

